

Fagbladet

OFFICEREN

05 / OKTOBER 2025

OBERST JENS BLOMQVIST OM
**FORSVARETS
DRONECENTER**

BAG OM OK26

MØD HOVEDBESTYRELSEN – JOHN JAKOBSEN

FAGLIGE FORKLARINGER

TRUMPS POLITIK STYRKER KINA

www.hod.dk

Leder

Kort nyt

Forsvarets Dronecenter

- Dronerne er kommet
- Hvor dronerne og robotterne opererer

Bag om OK26

Faglige forklaringer

Major John Jakobsen

Ukraine

- Per og Carsten er maskinrummet for den danske model
- Den russiske trussel er ikke længere abstrakt

Interview:

Trumps politik styrker Kina

Verserende sager

Forsidefoto:
Michael Aagaard Jensen

Bagsidefoto:
Stefan Weichert

Formand
Niels Tønning
niels@hod.dk

DET ER MULIGT – MEN ER DET RIMELIGT?

DÅRLIG LEDELSE ANGIVES SOM EN AF DE HØJEST RANGERENDE ÅRSAGER TIL AT FORLADE FORSVARET – også blandt yngre officerer. Det er ikke godt, og derfor bør vi også skue indad.

Forsvarets ledelsesgrundlag balancerer på de forskellige krav til ledelse, der er i krydsfeltet mellem den ultimative konflikt og de mere tids- og samfundssvarende krav til ledelse i en organisation, der skal kunne tiltrække og fastholde medarbejdere.

Der er derfor ikke megen praktisk ledelse, der er decideret forkert, men en del, som næppe vil blive anset som værende 'best practice'.

Indledningsvis er det min klare fornemmelse, at en af de største syndere er, at der ikke gives ordentlige vilkår til at udøve god ledelse. Politisk pres, opgør med styrelseskonstruktionen og ikke mindst den hast, hvormed Forsvaret skal genopbygges, udgør selvfølgelig en stor del af forklaringen, men det undskylder ikke fraværet af god ledelse. Opgaven er og skal altid være i fokus. Det ligger i vores DNA, men det nytter ikke, at man i processen bruger mere kampkraft, end man tilfører – eller at man står uden folk, når forliget er implementeret.

Meget kan lade sig gøre, fordi de overenskomst-mæssige muligheder for at skabe tilfredsstillende vilkår tog deres afsæt i de slesvigske krige, hvor soldatens rettigheder var til at overskue. Derfor er stort set hele vores aftalegrundlag udtryk for det netop opnåelige – og ikke for, hvad der kan opfattes som rimeligt. Og slet ikke for de generationer, som det nye forsvar skal bygges på. Det nytter derfor ikke, at man går til grænserne i aftaler og bestemmelser, blot fordi man kan, for så vil afgangens fortsætte.

Tjenestepligt er et godt eksempel. Det er en lovlig mulighed, men ikke et krav, og det er kun Forsvaret selv, der bestemmer, om den skal videreføres. Man kan – men skal man? Det afgørende spørgsmål er, om man virkelig tror, at en 12 års stavnsbinding, som kun kan brydes med en bod på 50-60 millioner, virker tiltrækkende nok for de yngre generationer? Burde man ikke i stedet gøre jobbet så attraktivt, at folk vil blive?

Men eksemplerne er desværre legio. Udbetaling af merarbejde, øvelses- og vagtillæg dækker over

en belastning, der ofte strider med gældende lov, uddannelser betragtes som arbejdstidsneutralt, delebilsordningen får folk til at bruge egen bil uden godtgørelse etc.

Det er nu mere rigtigt end nogen sinde, at man blandt to mulige løsninger altid bør vælge den, der er bedst for personellet – og ikke bare den, der er billigst, fordi man kan.

”
Det er nu mere rigtigt end nogen sinde, at man blandt to mulige løsninger altid bør vælge den, der er bedst for personellet – og ikke bare den, der er billigst, fordi man kan.

Det afgørende er dog, at man top-down prioriterer at give underlagte chefer det bedst mulige ledelsesgrundlag, og jeg hører heldigvis også forsvarschefen ofte tale om empowerment. Men vi skal længere ind. Kommunikation er krigens første offer, og selv om vi ikke er i krig, er fraværet af linjekommunikation

larmende. Ledere og chefer kan ikke forsvare det, de ikke kan forklare. Men hvis manglen på kommunikation, gode løsninger og rimelighed i den daglige ledelse er udtryk for et aktivt fravalg, var det måske på tide at indføre 180-gradersmålinger i bedømmelsessystemet. ■

Foto: Claus Fisker

Formænd i Skrydstrup

I september var formand Niels Tønning på besøg på Flyvestation Skrydstrup. Med sig havde han Tomas Kepler, der er formand for Akademikerne, som HOD er medlem af.

Tomas Kepler overtog formandsposten i foråret, og han var også med i Svendborg til HOD's repræsentantskabsmøde. Han er med rundt for at lære officererne som medlemsgruppe bedre at kende. Det er Akademikerne, der forhandler de centrale krav ved overenskomstforhandlingerne.

Læs om processen og de mange måneders forberedelser, der kommer forud for overenskomstforhandlingerne. **Bag om OK26 på side 18.**

Nyt hod.dk på vej

Vi er i gang med at få udviklet et nyt hod.dk. Vi er ikke ude i radikale ændringer, men har fokus på at sikre en side med større brugervenlighed og nemmere navigation, både udadtil og bag login i Mit HOD. I hører og ser nærmere, når det sker.

HOD indgår mange nye aftaler og protokollater til støtte for beredskabet til beskyttelse af Danmark. Derfor kan der være ændringer i forholdene omkring tjenesten. Det kan for eksempel være, at man normalt arbejder i en stab, og man nu pludselig skal være mere på vagt.

På hod.dk opdaterer vi om, hvilke aftaler der er nyt om. Selve aftalerne og protokollater finder man på Mit HOD.

Spørgsmål? Så kontakt konsulent Steen Gøtsche på goetsche@hod.dk

Ny bonusmodel hos Forbrugsforeningen

I 135 år har det aldrig været nemmere at få bonus

Tilknyt dit normale betalingskort og gå ikke glip af en bonus

SOM MEDLEM AF HOD KAN MAN VÆRE MEDLEM AF FORBRUGSFORENINGEN og spare mange penge i hverdagen. Det er der mange HOD medlemmer, der allerede gør. Nu går Forbrugsforeningen over på en ny bonusmodel, som betyder, at medlemmer fra d. 1. oktober får bonus ved at betale med deres almindelige kredit- eller betalingskort (Dankort, Visa eller Mastercard). Det gælder både fysisk kort og digitale wallets.

Er man medlem, skal man derfor i løbet af oktober måned tilknytte et eller flere af sine egne almindelige kort, hvorefter ens sorte kort fra Forbrugsforeningen udgår. Det sorte kort lukker helt d. **31. oktober**.

Ved du ikke, hvad Forbrugsforeningen er? Så hop ind på hod.dk eller forbrugsforeningen.dk

Advokater med lang baggrund i Forsvaret, giver 20% rabat på advokatrådgivning til private

Vi har indgået aftale med HOD om medlemsrabat på advokatrådgivning.

Du kan således med fordel få berigtiget din bolighandel, styr på dine ansættelsesrettigheder, udarbejdet testamente eller ægtepagt, blive rådgivet om papirløst samliv, børn og samvær eller opløsning af parforhold – med andre ord, alt hvad du har brug for som privatperson.

Ring på tlf. **46 30 46 90** og hør om dine muligheder eller send os en mail på info@bakertillylegal.dk

Claus Rehl, Advokat (H) PLR

Nicholas Ø. Keller, Advokat (L) GHR

bakertilly
LEGAL ADVOKATFIRMA

Korsilelund 6
2670 Greve

Rehl@bakertillylegal.dk
eller

Poul Bundgaards Vej 1E
2500 Valby

info@bakertillylegal.dk
(+45) 46 30 46 90

I løbet af sommeren testede Forsvaret maritime droner fra det amerikanske firma, Saildrone. Dronerne kan blandt andet overvåge kritisk undervandsinfrastruktur, og de er primært drevet af vind via et sejl. Saildrone Voyager kan operere i op til tre måneder alene på havet.

Dronerne er kommet

Den 23. september var droner på alle avisforsider i Danmark. Natten inden var ukendte droner trængt ind i luftrummet over Københavns Lufthavn. Konsekvensen var, at flytrafikken i flere timer var standset. Dagen efter skete det samme over Aalborg, Esbjerg og Sønderborg Lufthavn samt Flyvestation Skrydstrup. Efterfølgende blev droner også observeret over Holstebro Kaserne og Flyvestation Karup. Episoderne har gjort Danmarks forsvar mod droner til et højtaktuelt emne. Men droner kan også være nøglen til, hvordan et lille land som Danmark kan få en fordel i krig. Det viser erfaringer fra Ukraine.

TEKST OG FOTO MICHAEL AAGAARD JENSEN

I MARTS I ÅR BLEV FORSVARETS DRONECENTER OPRETTET, OG DET ER ET AF DE INITIATIVER, som skal være med til at få os helt frem, når det kommer til dronerne og den teknologi, der ligger bag, og som er afgørende for, at dronerne er effektive på kamppladsen. Oberst Jens Blomqvist er chef for centret, som skal ligge ved Odense. Han fortæller, at dronecentret skal bruge erfaringer fra blandt andet Ukraine til, i samarbejde industrien og universitetsmiljøet, at udvikle ubemandede systemer og uddanne soldater. Alt sammen for at opbygge Forsvarets kampkraft.

- Det, man ser på kamppladsen i Ukraine, men også demonstreret af Israel, er, at droner kan levere en betydelig kampkraft på en alternativ måde. Det giver småstater som Danmark nogle strategiske handlemuligheder, hvis man formår at udnytte det potentiale, der ligger i teknologien, siger Jens Blomqvist.

Droner er ikke nye i Forsvaret og findes allerede rundt om i værnene. Derfor skal Forsvarets Dronecenter virke som et værnsfælles dronecenter, der er en overbygning på det, som allerede findes.

- Kapaciteterne skal bo i de enkelte værn og kommandoer. Det, vi skal, er at indhente, samle og dele viden. Vi kan også komme med idéer til, hvordan man kan udnytte potentialet i dronerne. Vi skal influere nyttiggørelsen af dem, men vi skal også være opmærksomme på, hvor teknologien giver nogle muligheder, som man måske ikke har set endnu, fordi værnene har et mere fagtaktisk syn på teknologien med udgangspunkt i deres domæne, forklarer Jens Blomqvist.

Viden skal spredes

For der er elementer af dronerne, som går igen på tværs af de forskellige værn og domæner. Jens Blomqvist bruger eksemplet på en flyvende drone. Den kan bruges på både land og over vand. Men potentielt til forskellige formål.

- Læringen og udfordringerne ved at anvende dem kan vi lige så godt sørge for bliver delt, så de omsættes til noget, der kan bruges af alle domæner. Vi skal sørge for, at den viden, der bliver indhentet, bliver spredt rundt i hele Forsvaret. Der foregår lige nu meget, som ikke er

100 procent koordineret. Derfor er det vigtigt, at vi får samlet op og i hvert fald er enige om, hvad det er, vi prioriterer, og hvad vi lærer af det, så vi ikke gentager alt for mange fejl unødvendigt, fortæller han.

Afskrækkelse før mursten

Der er stadig mange bolde i luften vedrørende Forsvarets Dronecenter. Men det ligger fast, at centret ud over en lokation nær Odense blandt andet får en berøring med Søværnets afdeling på Gniben, fordi Søværnet laver megen af deres udvikling og afprøvning der. Men det er endnu ikke på plads, præcis hvordan det samarbejde kommer til at foregå. Forsvarets Dronecenter skal også producere nogle af de soldater, som i fremtiden skal betjene dronerne, så det er ikke nok med bygninger, der skal også øvelsesterræn til. Og når uddannelsen indebærer droner, der flyver, så skal der også bruges luftrum. Her er luftrummet over den civile lufthavn HCA Airport nord for Odense ikke nok, fortæller Jens Blomqvist.

- Forsvarets behov i forbindelse med uddannelse, udvikling, test og afprøvning kan ikke alene gennemføres ved lufthavnen. Derfor er Forsvarets Dronecenter nu i samarbejde med Odense Kommune ved at finde de øvelsesområder, der er brug for.

- Der ligger en udmærket luftkorridor nordpå fra lufthavnen op mod Kattegat. I Kattegat ligger der et udmærket skydeterræn. Hvis man ind over land, eventuelt i forbindelse med den grønne trepart, kunne finde og opkøbe nogle grønne områder, så ville vi kunne bruge dem. Det, at vi flyver lidt med droner i lav højde, er ikke noget, der generer særlig meget set i forhold til eksempelvis

”
Hændelserne demonstrerer blot behovet for yderligere fokus på det her område og behovet for et styrket bestemmelsesgrundlag. Vi skal have mulighed for at flyve med droner, når vi har behov, men vi skal også være i stand til at identificere droner hurtigt.

Jens Blomqvist, oberst

Oberst Jens Blomqvist er chef for Forsvarets Dronecenter, der blev oprettet i marts i år. Men droner er ikke nye i Forsvaret, og derfor skal Forsvarets Dronecenter virke som et værnsfælles dronecenter, der er en overbygning på det, der allerede findes.

kampvognsaktivitet. Så der er nogle ting, vi er ved at afdække, siger Jens Blomqvist.

Indtil alle de ting er på plads, bliver der ikke bygget permanente bygninger til dronecentret. I stedet bor de til leje eller anskaffer bygninger som en midlertidig løsning.

- Vi har ikke tid til at vente, konstaterer Jens Blomqvist.

Droner over Danmark

Hændelserne med droner i luften over lufthavne i såvel Danmarks som en række af vores nabolande viser med al tydelighed, at det skal gå stærkt med at udvikle kapaciteter på området. Også til bekæmpelse af droner.

- Hændelserne demonstrerer blot behovet for yderligere fokus på det her område og behovet for et styrket bestemmelsesgrundlag. Vi skal have mulighed for at flyve med droner, når vi har behov, men vi skal også være i

stand til at identificere droner hurtigt. Medarbejderne i Forsvarets Dronecenter bliver allerede brugt som rådgivere for indsatsen, og qua deres baggrund og indsigt vil vi komme med forslag til Forsvarets indsats på såvel drone- som counter drone-området. Det er ikke på nuværende tidspunkt planen, at dronecentret skal eje mange kapaciteter.

Jens Blomqvist tror, at Forsvarets Dronecenter på længere sigt også kommer til at arbejde med andre myndigheder, som ligger uden for Forsvarsministeriets område - eksempelvis Beredskabsstyrelsen - som en helt oplagt mulighed for synergi.

Klogere ammunition

Når Jens Blomqvist taler om drone-teknologien, så er det ikke kun selve platformen. Det er i høj grad også de teknologier, som understøtter dronen og øger dens evne til at overleve på

kamppladsen. Det kan være robot-teknologi, autonom navigation, så den ikke behøver GPS eller kunstig intelligens - alt det, som får dronen til at virke. Det er teknologi, som ikke kun er nyttig på droner.

- Jeg kan godt se, at nogle af de her teknologier kan flyttes til andre platforme, så forholdsvis billig ammunition kan gøres klogere og mere autonom i fremtiden. Vi ser allerede kineserne eksperimentere med blandt andet, hvordan man gør loitering munitions endnu klogere i fremtiden, fortæller han.

Muligheder versus begrænsninger

Det er en udvikling, som Forsvaret skal være opmærksom på. Ikke kun i forhold til vores egne kapaciteter, men også i forhold til, hvad vi kan risikere at møde på en fremtidig slagmark eller i en hybrid krig.

- Man kan forestille sig, at der stadig er brug for, at én droneoperatør

”

Vi har brug for en industri, der kan trives med det høje innovationstempo og ikke kun lever af volumen køb, for det kommer vi ikke til at kunne levere på i fredstid. Derfor skal vi kortlægge, hvor vi kan få den mest innovative droneteknologi, som vi i krigstid skal bruge i nogle måneder, indtil udviklingen løber fra den. En slags abonnementsordning på droner.

Jens Blomqvist, oberst

opererer én drone, når man vil være meget præcis, eller man vil have 100 procent positiv ID på det, man angriber. Men hvis man skal nyttiggøre dronerne og se på, hvordan en eventuel modstander vil gøre, så vil man måske begynde at programmere dronerne til at angribe efter en bestemt linje i terrænet, hvor man så accepterer, at de slår et eller andet ihjel. Det kan være, at det er en kronhjort, men det lever man så med. Det kan også ske, at det er et menneske, fordi det er 37 grader varmt, eller det er noget, der ligner et militært køretøj. Så længe det er inden for en bestemt "kill-box", siger Jens Blomqvist og fortsætter:

- Det er ikke sikkert, vi vil det rent etisk, men det er muligt rent teknologisk. Derfor skal vi afdække det. For det er vigtigt, at vi forstår, hvad en modstander kan med den her teknologi over for os, så vi kan imødegå den. Det betyder også, at det at evne

at anvende droner skal kombineres med en forståelse af, hvorledes man bekæmper dem, siger han.

Vigtigt samarbejde

For at få den viden, som er nødvendig for at være helt på forkant med udviklingen inden for droner og de understøttende teknologier, er det vigtigt, at Forsvarets Dronecenter samarbejder med forskellige aktører inden for industrien og universitetsverdenen. Det, der også kaldes et triple helix-samarbejde.

- På vegne af Forsvarskommandoen kan vi hjælpe værnskommandoerne med at forstå nyttiggørelsen af teknologien - altså den taktiske doktrin. Så kan vi igennem vores samtaler med akademien og industrien hjælpe de to parter med at forstå de udfordringer, der er på kamppladsen, og finde ud af, hvad der er af løsninger. Derfor er det vigtigt, at man samarbejder om grundforskningen og applied science - støttet af industrien, så vi kan finde nogle potentielle løsninger, få afprøvet dem i mindre skala og se på, hvilke teknologier som umiddelbart hurtigt kan nyttiggøres. Ligesom vi skal interessere os for, hvilke fremtidige muligheder teknologierne bringer, fortæller Jens Blomqvist.

Kritiske komponenter fra Kina

Men det er ikke kun på den innovative bane, at et samarbejde med industrien er vigtigt. På produktionssiden skal det også undersøges, hvilke muligheder vi som land har, hvis vi pludselig står i en situation, hvor vi skal producere store mængder af droner.

- Det er vigtigt, at vi sammen med FMI (Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse) får kortlagt, hvad vi rent faktisk kan i en situation, hvor vi står alene. Et eksempel er elmotorer til Quad-droner. De bliver lige nu produceret i Kina. Det er ikke raketvidenskab at lave en elmotor. Det er kun, fordi de er billigst og gode, at de bliver købt i Kina. Hvad nu hvis vi har et forsyningsproblem med dem? Hvem kan så producere et

alternativ? Det kan godt være, at de er tre gange så dyre at få produceret i Vesten. Derfor skal vi ikke nødvendigvis købe mange af dem i fredstid, men vi skal have nogle kontrakter, så vi er i stand til at producere dem. Herudover skal vi se på, hvordan vi opretholder et nødlager af kritiske komponenter i en periode, hvis vi pludselig skal bruge dem, siger Jens Blomqvist.

Det bliver ifølge Jens Blomqvist ikke nødvendigvis produktion til Forsvaret, industrien kommer til at leve af. Det skal være med fokus på innovation. Og i krigstid går innovationen ekstremt hurtig, hvilket kan ses i Ukraine, hvor teknologien forældes meget hurtigt.

- Vi har brug for en industri, der kan trives med det høje innovationstempo og ikke kun lever af volumen køb, for det kommer vi ikke til at kunne levere på i fredstid. Derfor skal vi kortlægge, hvor vi kan få den mest innovative droneteknologi, som vi i krigstid skal bruge i nogle måneder, indtil udviklingen løber fra den. En slags abonnementsordning på droner. Og vi skal løbende have et innovationsspor og så producere over i det andet spor, siger han.

Tiltrække relevante virksomheder

Forsvarets Dronecenter skal ikke kun formidle viden. Det skal også selv kunne indgå i og iværksætte udviklingsprojekter på tværs af Forsvaret med eksterne aktører - for eksempel internationale partnere.

- Det er et meget stærkt mandat at have i forhold til at sikre læring. Her kan vi også være med til at se på, hvilke virksomheder der er værd at trække til landet for at styrke Danmarks resiliens og vores evne til at overleve de første dage af en krig, hvor vi i en periode skal kæmpe alene. Altså hvordan vi kan levere kampkraft med droner i en periode, indtil Artikel V træder i kraft, og vi bliver forstærket, siger Jens Blomqvist. ■

DRONEVÆRNEPLIGTIGE

Et andet ben i Forsvarets Dronecenters opgaver er uddannelse af personel. 1. februar 2026 begynder 30 værnepligtige på deres 11 måneder som droneværnepligtige. I første omgang støtter hæren, fordi dronecentret stadig er under opbygning, men uddannelsen planlægges af Forsvarets Dronecenter med klart fokus på at få mest ud af droneteknologierne.

- De står for den militære grunduddannelse, og vi skal lægge droneuddannelsen oveni. Lige nu er vi i samarbejde med Syddansk Universitet ved at planlægge, hvilke moduler og lektioner man kan give de værnepligtige i forhold til teknologi og droner, som de kan bruge enten i Forsvaret eller siden hen i industrien. Så det bliver en spændende og anderledes værnepligt, fortæller Jens Blomqvist.

Det giver dog god mening, at hæren kommer til at stå for en del af uddannelsen, siger Jens Blomqvist.

- De værnepligtige skal ikke bare være teknologinørder og droneoperatører. De er også nødt til at være soldater, da erfaringer fra Ukraine viser, at der i høj grad er behov for begge dele. Derfor kommer uddannelsen også til at indeholde almindelig soldatergerning. De skal også kunne lide at være soldater. De skal forstå kamppladsens vilkår, så de kan overleve derude, hvis de skal indsættes. Men kamppladsen er forskellig, afhængigt af hvilket domæne man skal kæmpe i. Derfor vil vi på længere sigt også gerne have værnepligtige fra alle værn, men det må blive lidt længere nede ad vejen, siger han.

Defence is our territory

High-quality Drone Boxes And Trailers For Scandinavian Defences

- Long service life
- Easy to use
- High durability
- Low maintenance
- Fastest delivery

hmk BILCON

HMK Bilcon A/S // Hadsundvej 295 // 9260 Gistrup // Danmark // +45 98 32 30 11 // hmkbilcon.com

Hvor dronerne og robotterne opererer

Den teknologiske udvikling på slagmarken i Ukraine går så hurtigt, at det er svært at følge med. Specielt droneteknologien udvikler sig i et tempo, så den kan være forældet efter ganske få måneder. Alligevel er der rigtig mange ting, som Forsvaret kan lære, af måden dronerne bliver brugt i konflikten mellem Ukraine og Rusland. Oberstløjtnant Nicolai Martinu har fulgt udviklingen meget tæt. Han var assisterende forsvarsattaché i Ukraine fra 2023 frem til maj i år, hvor han blev chef for Uddannelsesafdelingen ved Forsvarets Dronecenter.

TEKST OG FOTO MICHAEL AAGAARD JENSEN

En kamp for overlevelse

For Ukraine er krigen en kamp for overlevelse. Som mange andre gange i historien er krig noget, der virkelig kan drive den teknologiske udvikling hurtigt frem. Udviklingen på den ukrainske kampplads er sket i spring, fortæller oberstløjtnant Nicolai Martinu. Da krigen begyndte, var det vigtigt for ukrainerne at have panser-værnsmissiler, så de kunne stoppe de russiske kampvogne. I en kort periode var tyrkiske Bayrakta-droner meget vigtige, men deres rolle blev udspillet i løbet af kort tid. Herefter blev krigen en artillerikrig - med konstant mangel på granater.

- Så kom dronerne. Og dronerne udviklede sig. De blev større, og parterne begyndte at bygge dem selv i stedet for at købe. Dronerne får en længere og længere rækkevidde, for-

di de stridende parter, altså russerne og ukrainerne, trækker sig længere og længere væk fra hinanden for at være i dækning, fortæller han.

I begyndelsen af krigen kunne de ukrainske og russiske soldater ligge og skyde på hinanden fra deres skyttegrave. I dag er Gray Zone, som ukrainerne kalder ingenmandslandet mellem fronterne, 20-30 km. bredt.

- Det er der, hvor dronerne og robotterne opererer. Og hvor der i virkeligheden er ganske få styrker, fortæller Nicolai Martinu.

Robotter i stedet for soldater

I løbet af krigen har de to parter lært rigtig meget om den nye måde at føre krig på. I dag går udviklingen så stærkt, at en ny teknisk forbedring kan være forældet på blot 12 uger.

- Begge lande har et veludbygget

studie-, udviklings- og forsknings-miljø, som gør, at de kan følge med udviklingen. Den ukrainske udfordring er, at de er numerisk underlegne. Så de ved, at hvis de skal have en chance, så skal det være på teknologien. Og man skal ikke tage fejl af russerne. Det kan godt være, at de er villige til at ofre deres soldater, men de lærer også af deres fejl. Så der er en masse udvikling på begge sider, siger Nicolai Martinu.

Som han formulerer det, lader ukrainerne robotter slås i stedet for soldater.

- De er et demokrati. De kan godt mobilisere, men de kan ikke mobilisere og behandle soldater på samme måde, som man gør i Rusland. Så de skal gøre noget andet. Det, vi ret hurtigt så, var, at droner ville få en kæmpe betydning. Men droner er jo ikke

kun noget, der flyver. Det er ubemandede systemer generelt. Det er små biler med droner på. Det er droner, der kan flyve ind, lande, gå i dvale, blive aktiveret - eventuelt autonomt -, og som arbejder sammen. Og det næste skridt er så kunstig intelligens eller algoritmer, fortæller han.

Angriber i dybden

Udviklingen på jorden er nu, at fronterne mere eller mindre er låst fast. De bevægelser, der sker, er for det meste i russisk favør. Det har gjort, at Ukraine i stedet er begyndt at angribe i dybden mod russisk kritisk infrastruktur og militære mål.

- Det har fået en meget, meget stor betydning at kunne kæmpe kampen i modstanderes bagland, når fronten nærmest er låst fast. Men det er jo ikke kun ukrainere, der prøver at gøre

det. Det er også i den grad russerne, der er i stand til at ramme målet inde i Ukraine. Og det er et område, som vi bør interessere os for. På samme måde som man bør interessere sig for, hvordan man beskytter sin kritiske infrastruktur, siger Nicolai Martinu.

Det er her, Danmark og Nicolai Martinus nye job i Forsvarets Dronecenter kommer ind i billedet. For al den erfaring, han har fået under sit ophold i Ukraine, skal nu bruges herhjemme til at ruste Forsvaret til en ny virkelighed, hvor dronerne kommer til at fylde meget. En vigtig brik i det bliver evnen til at forudsige, hvor udviklingen er på vej hen.

- Man skal passe på med at stirre sig blind på den situation og den løsning, der er på kamppladsen lige nu. For software, antenner og alt

Den måske største læring fra Ukraine er at finde ud af, hvordan vi hurtigt nok kan udvikle vores kapaciteter, doktriner og procedurer, hvis vi kommer i en konflikt eller når et øget konfliktniveau. Både så vi har mekanismerne til at gøre det, og vi har forståelsen til at gøre det og har regelsættet, så det er lovligt at gøre det.

Nicolai Martinu, oberstløjtnant

I juni var der dronemesse ved HCA Airport i Odense. Her var droneproducenter fra 35 lande inklusive Ukraine til stede. Det samme var Forsvaret, blandt andet Jens Blomqvist og Nicolai Martinu.

sådan noget ændrer sig hyppigt. Et helt konkret eksempel er brugen af fiberoptiske kabler til at styre dronerne med. Tilbage i december sidste år var det noget, ukrainerne drøftede at begynde at anvende. Da vi ramte marts i år, var det sat i produktion.

Sårede soldater

Dronernes længere rækkevidde betyder også, at de sikre områder bag fronten rykker sig længere væk. Det er derfor ikke nok at være uden for artilleriets rækkevidde for at være i sikkerhed.

- Det område, fjenden kan nå, er blevet meget, meget dybere nu. Det betyder noget for alting. Det betyder noget for, hvor man har sit hovedkvarter. Det betyder noget for, hvor man har sin logistik, hvor meget man spreder det ud. Det har betydning for, hvor man kan operere sine styrker, og hvor man kan samle de sårede, fortæller Nicolai Martinu.

Helt konkret betyder det, at ukrainerne har været nødt til at tænke evakuering af sårede på en måde, som ligger langt fra den vestlige tankegang.

- Vi har jo altid lært, at hvis der er en såret soldat, så skal vi, så hurtigt som situationen tillader det, ud og have evakueret den sårede soldat. Det, man lærer ukrainske soldater, er, hvordan man får en hårdt såret soldat til selv at komme tilbage. For situationen er simpelthen ikke til, at man kan evakuere mange steder. Hårdt sårede soldater ligger desværre nogle gange rigtig længe, før de blive evakueret, fortæller han.

Udvikling styret af NGO'er

I Vesten er vi vant til, at en NGO har med velgørende eller humanitært arbejde at gøre. Det forholder sig

noget anderledes, når det kommer til NGO'er med forbindelse til det ukrainske forsvar. At ukrainerne overhovedet har formået at integrere droneteknologien så effektivt i deres forsvar skyldes ifølge Nicolai Martinu, at udviklingen i begyndelsen ikke var forankret i de væbnede styrker. I stedet var det forskellige frivillige og NGO'er, som stod for at udvikle dronerne, producere dem og træne operatørerne.

- De kunne købe de her droner, sætte nogle granater på dem og bruge dem. Så begyndte de militære enheder at se, at det faktisk virkede. Man kunne lave det tankeeksperiment, at hvis dronerne havde været fuldt indlejret i de væbnede styrker, og man så lægger sådan en lidt gammeldags sovjet-tankegang ned over det, havde de så også været lige så hurtige til at innovere? Det er ikke sikkert. Så der kan vi også kigge indad og spørge: kan vi blive bedre til at være åbne for nye muligheder?, siger han.

Crowdfundet satellit

I Ukraine er der stadig store NGO'er, som driver rigtig meget af den udvikling, der sker på droneområdet.

- Nogle gange er det nemmere for en uvildig organisation at komme med et forslag, implementere noget, køre det parallelt, og når det så virker, så adopterer de væbnede styrker det faktisk. Så udtrykket NGO får en helt anden betydning her. Her er NGO'erne tæt integreret i de væbnede styrker, fortæller Nicolai Martinu.

Det er vidt forskellige opgaver, som militær-NGO'erne løser. Nogle virker som udviklingscentre, andre hyrer veteraner til at være instruktører og træner nye droneoperatører. Andre er gode til udvikling af institutioner eller

er specialister i fundraising. I den sidstnævnte kategori er det blandt andet lykkedes Ukraine at fundraise en "Folkets Satellit" til at indhente efterretninger. Den er finansieret udelukkende af donationer fra private. På samme måde anskaffede Ukraine også tyrkiske Bayraktar-droner.

Et samfund i krig

Danmark kan ikke kopiere den ukrainske måde at gøre tingene på, for det er svært at kopiere forholdene i et land, som er midt i en krig.

- Ukraine er et samfund i krig. Fabrikken er i krig. De ansattes pårørende er i krig. Fabrikken er et mål. Nogle af fabrikkerne risikerer at blive besat. Så det giver et helt andet pres på at være en del af den her udvikling, fortæller Nicolai Martinu og fortsætter:

- I Ukraine er der en tæt integration mellem militærenhederne, som bruger systemerne, og dem, der udvikler systemerne. Så feedback-loopet er utrolig kort. Vi snakker om timer, så er der feedback til fabrikken om, hvordan tingene virker, og så kan man gå i gang med at justere det. Det kan vi ikke gøre, men vi skal lade os inspirere af det, siger han.

Et lille land

Der er dog områder, hvor Danmark har nogle af de samme forudsætninger som Ukraine. Vi er et lille land med en lille befolkning. Derfor giver det rigtig god mening at se på, hvordan et land som Ukraine bruger dronerne til at øge deres kampkraft.

- Den måske største læring fra Ukraine er at finde ud af, hvordan vi hurtigt nok kan udvikle vores kapaciteter, doktriner og procedurer, hvis vi kommer i en konflikt eller når et øget konfliktniveau. Både så vi har

mekanismerne til at gøre det, og vi har forståelsen til at gøre det og har regelsættet, så det er lovligt at gøre det. Der skal være en forståelse hos både industrien, akademia og os i Forsvaret om, at vi kan samarbejde, fortæller han og fortsætter.

- Den anden ting, vi skal lære, er, hvordan vi skalerer et produktionsapparat, hvis vi skal derop, hvor massen er afgørende. Danmark er ikke kendt for at have meget tung industri. Så hvordan kan vi have nogle mekanismer, der gør, at vi kan få produceret det, vi skal bruge, hvis vi når dertil, hvor vi skal bruge meget?, spørger han.

Hvem laver komponenterne?

For det giver ikke mening at indkøbe de nyeste droner til et lager, som skal holde i mange år, hvis de forældes på få måneder. I stedet bør vi se på, hvordan vi sørger for, at produktionen kan skales op, hvis der er brug for det, og - lige så vigtigt - sikrer, at vi har stabile forsyningskæder.

- Vi bør være opmærksomme på, hvor batterierne, motorerne og magneterne kommer fra. Det er nok ikke noget, man løser i en dansk kontekst, men måske mere på europæisk plan, så vi får nogle forsyningskæder, der også hænger sammen, siger Nicolai Martinu.

Nicolai Martinus tid i Ukraine har givet ham et indblik i, hvordan hele processen med at føre krig med hastigt udviklende teknologi ser ud. Helt fra de politiske beslutninger over produktionsapparatet til uddannelse af soldaterne og ud gennem de logistiske kæder helt ud til skyttegravene ved fronten.

- I Ukraine har man lavet et ministerium for digital transformation, som har været med til at drive udviklingen. Man har etableret forskellige organisationer under regeringen, som driver

”

I Ukraine har man lavet et ministerium for digital transformation, som har været med til at drive udviklingen. Man har etableret forskellige organisationer under regeringen, som driver innovation, samler startups og prøver at præsentere de militære problemstillinger for så at finde ud af, hvem der kan løse dem.

Nicolai Martinu,
oberstløjtnant

innovation, samler startups og prøver at præsentere de militære problemstillinger for så at finde ud af, hvem der kan løse dem. Vi kommer nok ikke til at kunne gøre det på samme måde herhjemme, men det er helt klart, at hvis alle har den samme forståelse for, hvad opgaven er, så er det nemmere at arbejde i samme retning, siger Nicolai Martinu.

Analog teknologi

En ting er, at dronerne udvikler sig. Det gør modforanstaltningerne også. Derfor er elektronisk krigsførelse til at jamme dronerne blevet rigtig vigtig. Igen er der kommet en modforanstaltning, som er fiberoptiske kabler til at styre dronerne, så de ikke kan jammes. Så må der igen tænkes nye modforanstaltninger. Så det er vigtigt stadig at kunne være analog på den digitale slagmark.

Det, vi ser i Ukraine, er, at lige så højteknologiske de er, lige så vigtigt er det, at der hele tiden er et backup-system, som faktisk er ret analogt. Altså, der er elektroniske kort til det hele, meget langt fremme, men der er også et backup-kort på papiret. Så hvis strømmen går, eller systemet går ned, så har man noget at falde tilbage på, fortæller Nicolai Martinu.

Vores sårbarhed

I begyndelsen af krigen donerede Vesten en masse forskelligt materiel til Ukraine. I den akutte fase tog man, hvad der lå på hylderne, og som ukrainerne havde brug for, og sendte af sted. Det endte faktisk med at blive en udfordring for ukrainerne, og noget vi i vesten måske skal tage ved lære af, fortæller Nicolai Martinu.

- Det viser måske lidt vores sårbarhed. Nemlig at vi har rigtig, rigtig

mange forskellige vestlige systemer, der i virkeligheden skulle kunne det samme. Men de har allesammen forskellige reservedele, forskellige uddannelser for mekanikere, der skal vedligeholde materiellet, for ikke at tale om dem, der skal betjene det. Så altså et væld af forskellige kapaciteter, der virkelig kan det samme. Det er ikke super hensigtsmæssigt, når man er i krig. Og slet ikke, hvis det så også er bundet op på, at det skal helt tilbage på fabrikken for at blive repareret, fortæller han.

Det værst tænkelige

For et land som Danmark er det vigtigt, at vi bliver ved med at have fokus på, hvad der sker i Ukraine. Hvordan teknologien udvikler sig, hvilke muligheder den giver både os og ikke mindst vores modstander. På den måde kan vi være på forkant med udviklingen og tilpasse os.

- Vi arbejder i rammen af NATO. De planer, hvor vi skal indgå, der skal vi tænke droneteknologien ind. Der er nogen, der siger, at vi skal passe på ikke at lade os forblænde for meget af, hvad der foregår i Ukraine. Der vil jeg bare sige, at det er den samme modstander, vi står overfor, og de vil nok slås på samme måde mod os, som de gør i Ukraine. Så vi skal forberede os på det værst tænkelige eller i hvert fald identificere det værst tænkelige, og så bør vi finde ud af, hvad vi vil prioritere og afsætte ressourcer til, siger Nicolai Martinu. ■

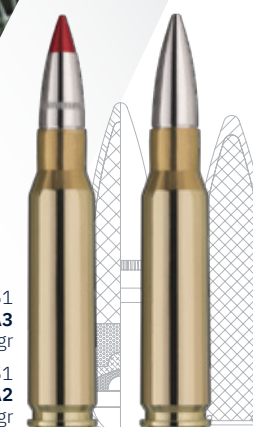
Fra side 24 kan du læse om Per og Carsten, der begge er assisterende forsvarsattachéer i Ukraine på nuværende tidspunkt.

RWS

Defence & Law Enforcement

ET MÅL ET SKUD ET VALG

7.62mm x 51
DM21A3
9.1 g / 140 gr
7.62mm x 51
DM111A2
9.55 g / 147 gr

RWS GmbH – Din pålidelige partner under indsats, træning og simulering.

Som førende producent inden for innovativ ammunitionsteknologi udvikler og tilbyder vi småkalibret standard- og specialammunition til et stort antal formål. Præcis, pålidelig og sikker. Vi udarbejder og finder sammen frem til de bedste løsninger i forbindelse med aktuelle og fremtidige udfordringer.

BDT RWS GmbH is part of the Beretta Holding Group and member of the BDT alliance. Denne annonce anvendes til præsentation af vores virksomhed. Salg sker udelukkende til offentlige kunder.

RWS GmbH / info@rws-tech.com / www.rws-technology.com

BAG OM OK26

Til næste år skal alle officerer have ny overenskomst, og snart går HOD til forhandlingsbordet. De endelige forhandlinger afsluttes ofte i løbet af få døgn, men bagved ligger mange måneders forberedelser.

TEKST SARA RAVNMARK

ALLE OVERENSKOMSTER OG AFTALER PÅ DET OFFENTLIGE OMRÅDE SKAL FORNYES I 2026, og det gælder naturligvis også på officersområdet. Det formelle arbejde frem mod en ny aftale tager typisk et år, og forberedelserne til OK26 er godt i gang. Her gennemgår vi, hvordan processen typisk tager sig ud.

Forhandling i fællesskab
Overenskomstforhandlingerne involverer mange aktører og forhandlingsorganisationer. Helt overordnet bliver officerernes overenskomst forhandlet på både et centralt og et specifikt niveau.
HOD er med i Akademikerne, som er centralorganisation for i alt 26 akademiske fagforeninger. Akademikerne udgør et forhandlingsfællesskab, hvor fagforeningerne står sammen om at forhandle over for arbejdsgiversiden.

Stor indflydelse
HOD formand, Niels Tønning, sidder samtidig med i Akademikernes forhandlingsudvalg, som blandt andet

beslutter, hvilke krav der skal tages med til forhandlingsbordet.
- I Akademikerne er der organisationer, som har væsentligt flere medlemmer end os. I den kontekst er HOD en lille organisation med en relativt stor indflydelse. Det er et stort plus for medlemmerne at have en formand, der sidder med i forhandlingsudvalget, og på den måde ganske tidligt i forløbet kan gøre sin indflydelse gældende, siger Nanna Philomena Klingsholm, chefjurist i HOD.

Krav til OK26
Kravene, der ender på forhandlingsbordet, stammer blandt andet fra HOD-medlemmernes egne ønsker og forslag. Forslagene drøftes af både HOD tillidsrepræsentanter, HOD hovedbestyrelse og i Akademikerne, inden man når frem til, hvilke krav der skal gå videre. Der vil også være krav, som bliver sorteret fra undervejs, forklarer Nanna Philomena Klingsholm:
- Det kan være krav, der allerede er taget hånd om i en aftale, eller krav,

som er bedre tjent med en politisk løsning end en forhandlet løsning. Herudover skal HOD blive enig med de andre organisationer i Akademikerne om, hvilke centrale krav der skal fremsættes i fællesskab.
HOD forventer, at de overordnede OK26-temaer bliver løn, pension, arbejdsliv, uddannelse, og at ikke mindst forsvar kommer til at fylde.

Det store bord
Selve forhandlingsbordet er delt op i to, også kendt som 'det store bord' og 'det lille bord'.
Ved det store bord forhandles først og fremmest den økonomiske ramme og dermed de generelle lønstigninger for den kommende periode, men også hvor meget der skal bruges på for eksempel forbedringer af barselsregler, ferie, TR-vilkår med videre. Samtidig forhandler man forbedringer i Akademiker-overenskomsten, som dækker akademikere ansat i staten, det vil altså også sige overenskomstansatte officerer. Ved det store bord sidder Akademikerne sammen med en række andre centralorganisationer –

tilsammen CFU, Centralorganisationernes Fællesudvalg – og forhandler med Medarbejder- og Kompetencestyrelsen, som forhandler på vegne af Finansministeriet. Det er også disse parter, der i sidste ende beslutter, om der skal afsættes særlige midler til de specielle forhandlinger, der foregår ved det lille bord.

Det lille bord
Ved det lille bord forhandles de specielle krav, som hører under HOD's forhandlingsområde. Det omfatter både officerer ansat i Forsvarsministeriet og i Ministeriet for Samfunds-sikkerhed og Beredskab. I Forsvarsministeriet forhandler HOD direkte med Personelkommandoen om alt det, der kun vedrører HOD medlemmer. Det kan f.eks. være forbedringer til specifikke løngrupper/grader. Man skal altså ikke tage fejl af udtrykket 'det lille bord', for emnerne, der forhandles her, er bestemt ikke uvæsentlige.
- HOD har mere forstand på det, der kun vedrører officerer, så det giver god mening, at området er uddelere-

geret til os. Det betyder, at vi her kan forhandle direkte med medlemmernes arbejdsgiver i stedet for gennem de centrale parter, som jo forhandler på vegne af mange flere faggrupper end officererne og derfor har mange hensyn at tage, lyder det fra Niels Tønning.
Forhandlingerne foregår på samme tid ved det lille og det store bord, og HOD skal være færdig med at forhandle med Personelkommandoen senest samtidig med, at Akademikerne bliver færdige ved deres bord.
- Det parallelle forløb betyder, at vi hele tiden skal holde øje med, hvad der foregår ved det andet bord for at sikre, at vi ikke går i vejen for hinanden, men får mest muligt ud af forhandlingerne på begge niveauer, lyder det fra Nanna Philomena Klingsholm.
Når den nye overenskomstaftale er endeligt vedtaget, træder de nye vilkår i kraft. En overenskomst aftales typisk for to til tre år ad gangen. ■

HVAD SKER HVORNÅR
Overenskomstprocessen foregår i flere faser. Sådan ser den forventede tidsplan for OK26 ud.

Januar – april 2025
Indsamling af krav. Medlemmer kan via deres lokalafdeling sende forslag til, hvilke krav de gerne vil have med i forhandlingerne.

Maj – juni
Behandling af krav på tillidsrepræsentantseminar og i hovedbestyrelsen.

August
Indsendelse af krav. HOD sekretariat gennemgår og samler kravene, som sendes videre til Akademikerne (HOD's centralorganisation).

Septemberj – oktober
Udvælgelse af krav samt køreplan. Kravene prioriteres i Akademikerne, og det besluttet, hvilke krav der skal fremsættes i forskellige forhandlingsfora. De centrale parter aftaler en køreplan for forløbet, for eksempel hvornår midtvejsforhandlingerne og de afsluttende forhandlinger skal ske.

December
Udveksling af krav mellem forhandlingsparterne. Første indledende møde mellem de centrale parter, også kaldet sættemøde.

Januar-marts 2026
Overenskomstforhandlinger. De officielle forhandlinger går i gang. Forhandlingsresultatet skal efter planen ligge klar i marts, da den nuværende overenskomst udløber 31. marts 2026.

TILLYKKE med din nye stilling – og hvad så?

DER ER MERE, DU SKAL HAVE STYR PÅ!

Hvis du har spørgsmål om stillingsskift, så kontakt konsulent Morten Hvidtved Grand på grand@hod.dk eller 5093 9339

DEN FLITTIGE LÆSER AF BLADET SYNES MÅSKE, DET HER LIGNER NOGET, DER OGSÅ VAR UNDER FAGLIGE FORKLARINGER I JUNI-NUMMERET. Denne gang er artiklens budskab såmænd også det samme, nemlig at sikre at alle de for dig vigtige vilkår er forhandlet på plads, inden du siger ja til en ny stilling og sætter dig i stolen.

Forhandling af løn og tillæg er en vigtig del i forbindelse med jobskifte, men der er mange andre vilkår, der i sidste ende kan være afgørende for, om skiftet bliver en succes.

På baggrund af en række sager vedrørende uklare eller manglende afklaring af vilkår kommer her et par eksempler på, hvad du skal være opmærksom på, når du bliver tilbudt en ny stilling. Under alle omstændigheder skal du for din egen skyld sørge for at få de aftalte vilkår på skrift på samme måde som ved lønforhandlingerne.

Det rigtige stillingsniveau

I dag indeholder de fleste stillingsopslag en mulighed for at blive ansat på en eller anden form for uddannelsesaftale, hvis officeren ikke har det ønskede niveau ved ansættelsens begyndelse. I langt de fleste tilfælde forløber en sådan ansættelse uden problemer, og officeren bliver aflønnet svarende til den højere stilling med efterfølgende udnævnelse.

Desværre har vi set, at der undertiden i nogle rekrutteringsforløb opstår "kreative løsninger", hvis ansættende chef ikke vurderer,

at ansøgeren kan ansættes på en uddannelsesaftale. I stedet oprettes en midlertidig stilling på ansøgerens nuværende niveau – oven i købet med tilnærmelsesvis samme stillingsindhold. Hvis officeren siger ja til "tilbuddet", betyder det, at pågældende ikke bliver aflønnet som angivet i stillingsopslaget og heller ingen garanti har for udnævnelse, hvis han/hun gennemfører den uddannelse, der oprindeligt var kravet for at besætte den opslåede stilling.

Hvis du i forbindelse med et rekrutteringsforløb oplever at blive præsenteret for et lignende "tilbud", så anbefaler vi, at du med det samme rækker ud til HOD.

Ansættelse på uddannelsesaftale

Hvis du ansættes i en stilling med en uddannelsesaftale, anbefaler vi, at du også tager en dialog med ansættende chef om, hvordan han/hun vil understøtte dine studier. Her tænkes bl.a. på muligheden for at få rådighed over faste/fleksible studiedage og muligheden for at balancere større arbejdsopgaver op imod perioder med vigtige afleveringer eller eksamener.

Det kan også være relevant at vende længden af uddannelsesaftalen. HOD har desværre haft nogle sager, hvor uddannelsesaftaler er udløbet, inden officeren er færdig med den aftalte uddannelse. Der kan være mange årsager hertil, men selv om det i nogle tilfælde skyldes arbejdsmæssige belastninger, har arbejdsgiver ikke været villig til at

forlænge aftalerne, hvilket i yderste konsekvens betyder, at man flyttes til en stilling på nuværende niveau.

Vores anbefaling er derfor, at man ved indgåelse af aftalerne sørger for, at der tidsmæssigt er rum til eventuelle uforudsete afbrydelser eller forlængelser af uddannelserne. Samtidig anbefaler vi, at hvis der sker noget undervejs, der potentielt kan forlænge uddannelsesforløbet (længere sygeperioder, øget arbejdspress, barsel eller lign.), så indled med det samme en dialog om en forlængelse af aftalen, så det ikke først sker, når aftalen er ved at løbe ud.

Andre arbejdsmæssige vilkår

"Livsbalancen" – som nogen måske stadig kalder "Work Life Balance" – bør også være et fokus i den dialog, der går forud for et endeligt "ja tak" til stillingen.

Området er selvfølgelig særlig vigtigt, der hvor der i forbindelse med skiftet også sker væsentlige ændringer i dagligdagen som f.eks. skift af fast tjenestested eller ændringer i familiære forhold. Så uanset om du har et ønske om muligheden for hjemmearbejdsdage, fleksibilitet i forhold til møde- og gåtider eller lignende, så giver det erfaringsmæssigt god værdi for begge parter, at dialogen er taget, og vilkårene er på plads, inden et fremtidigt samarbejde påbegyndes.

Held og lykke med din nye stilling!

Major John Jakobsen, 57 år

HB-medlem for Hjemmeværnet
Chef for Ressource- og Støtteafdelingen
i Hjemmeværnskommandoen

**Hvorfor er du involveret
i organisationsarbejde?**

Jeg har altid har fundet arbejdet med vores funktionsbetingelser og arbejdsvilkår meget vigtigt og betydningsfuldt. Det gælder også det arbejde, som HOD gør for mig og mine kolleger. Ved at være en del af organisationsarbejdet kan jeg forhåbentlig bidrage til at gøre en forskel for vores vilkår. Det gælder, uanset hvor i koncernen man arbejder og på hvilket niveau. Mit fokusområde er naturligvis officerernes arbejdsvilkår i Hjemmeværnet - og helt særligt at få anerkendt tjenesten i Hjemmeværnet for de særlige kompetencer, som den giver. Personligt giver HOD-arbejdet mig også muligheden for at opnå nogle andre kompetencer, som jeg kan anvende i dagligdagen, både i og uden for Forsvaret.

CV

2024 - nu
Chef for Ressource- og Støtteafdelingen i
Hjemmeværnskommandoen.

2020 - 2024
Chef for administrationssektionen i
Hjemmeværnskommandoen.

2017 - 2020
Afdelingschef for Lesson Learned & Analysis i NATO
CIMIC Center of Excellence (CCOE).

2011 - 2017
Sagsbehandler i Forsvarsministeriets
Beredskabskontor.

2006 - 2111
Souschef og sagsbehandler i
Hjemmeværnskommandoen.

2004 - 2006
Chef for Det Bornholmske Hjemmeværn.

2003 - 2004
VUT-II

**Hvilke mærkesager er de vigtigste
for dig at kæmpe for?**

Vigtighed. Jeg mener, at fagforeningens rolle bliver mere og mere vigtig i forhold til de krav, som stilles til et arbejdsliv. Vores kolleger er udsat for et stort pres i dagligdagen, og derfor har HOD den vigtige rolle, at betingelserne for vores vilkår skal beskyttes.

Udvikling. Jeg vil være med til at udvikle og fremtidssikre HOD. HOD skal være en robust organisation, som skal være synlig og blive hørt, når det er nødvendigt, samt være en troværdig og kravstillende medspiller. Vi skal være en fagforening, der har noget at tilbyde vores kolleger.

Støtte. At kunne hjælpe dem, som måtte føle sig i klemme i et større system. Det gælder både den kollega, som har behov for vejledning eller har et spørgsmål, men også chefniveauet, som jeg mener også kan nyde godt af HOD's hjælp og kompetencer.

Synlighed. At gøre HOD mere synlig over for medlemmerne. Vi kan blive endnu bedre til at informere vores medlemmer om, hvad HOD står for, og hvordan vi som organisation kan hjælpe.

HVEM ER JEG:

Mit navn er John Jakobsen, og jeg bor på Frederiksberg. Jeg har været ansat i Forsvaret siden 1987, og jeg har arbejdet ved Hjemmeværnet i hele min karriere på alle niveauer fra distrikt til kommando - dog med et par afstikkere til Haag i Holland, hvor jeg var afdelingschef i CIMIC Center of Excellence, og Afghanistan (Resolut Support). Jeg har deltaget i fagforeningsarbejdet i en lang række år og har bestridt en række HOD-bestyrelsesposter på lokalt niveau. Jeg har været formand for HOD LKA 68 Hjemmeværnskommandoen de senere år. Jeg blev valgt som suppleant til HB i 2022 og blev medlem af HB i 2025.

Per og Carsten er maskinrummet for den danske model

Oberstløjtnant Per Holst og chefkonsulent Carsten Engdal Pedersen arbejder tæt sammen i Ukraine. Deres forskellige baggrunde giver dem en styrke, som fremmer forståelsen, læringen og koordineringen af den danske hjælp til Ukraine.

Ukraine har oplevet massive tab i krigen. Her ses billeder af døde soldater på en væg foran St. Michael-katedralen i Kyiv.

TEKST OG FOTO STEFAN WEICHERT

PÅ VEJ IND TIL MØDELOKALET PÅ DEN DANSKE AMBASSADE HAR CARSTEN ENGDAL PEDERSEN

lige et opkald, han skal afslutte. Han har modtaget en henvendelse fra nogen, der mener at kunne levere noget til en af de ukrainske virksomheder, Danmark samarbejder med.

Carsten Engdal Pedersen har på fornemmelsen, at det er svindel. Det får han hurtigt bekræftet i røret, og træder så ind i lokalet.

- Det er et eksempel på noget af vores arbejde. Vi bliver hele tiden revet i fra alle retninger, og det er vores opgave at få alting gjort ordentligt. Vi arbejder med 70-timers arbejdsuger. Der er altid noget meningsfuldt at lave, siger Carsten Engdal Pedersen, mens han lægger tre mobiltelefoner på bordet foran Officeren og sætter sig ned.

Carsten Engdal Pedersen er en af de i alt syv forsvarsattachéer, som har deres virke i Ukraine. Den danske ambassade har gennem de seneste tre år haft voldsomt vokseværk, og antallet er nu større end mange store europæiske lande. Danmark er blevet kendt i Ukraine og omverdenen for at gå forrest med direkte investeringer i den ukrainske forsvarsindustri. For nylig også ved at det ukrainske firma Fire Point fik tilladelse til produktion nær Skrydstrup.

- Jeg kom hertil i november 2024 og har været jordemoder for den danske model, siden det begyndte at gå rigtig stærkt. Dengang var jeg alene om arbejdet og blev nærmest revet itu. Det har været en kæmpe hjælp, at Per er kommet til i år, siger Carsten Engdal Pedersen.

De smelter sammen om opgaven

Carsten Engdal Pedersen henviser til officeren Per Holst, som kort efter kommer ind.

Han har blandt andet været operationsofficer, skolechef i FVT og arbejdet med donationer til Ukraine. Carsten Engdal Pedersen har i kontrast hertil en baggrund i den civile verden og laver sjov med, at militærkarrieren var på sit højeste under værnepligten, hvor han var menig gruppefører.

”

Vi har set radio- eller køleskabsproducenter hernede, der pludselig laver artilleri og droner. Den omstillingsparathed er fantastisk og noget, som vi kan lære af. Men vi skal samtidig huske, at mængden af forskellige systemer, hvor hver eneste brigade nærmest har sin egen producent, også er ved at bringe ukrainerne i knæ. Det er så ikke noget, som vi nødvendigvis skal lære af.

Carsten Engdal Pedersen, chefkonsulent

Ellers har han primært arbejdet med effektivisering og optimering, blandt andet som chefkonsulent i Københavns Kommune og senere med strategiudvikling i FMI, hvor han også arbejdede i Ukraine-enheden. Carsten Engdal Pedersen beskriver sig selv som klassisk Djøf og lægger ikke skjul på, at han skiller sig ud fra de andre forsvarsattachéer.

- Vi kommer fra to forskellige baggrunde, som vi har behov for at smelte sammen for at løse den her lidt specielle opgave. Det er ikke noget, alle kunne klare alene, indskyder Per Holst og understreger, at opgaverne er omfangsrige.

På den ene side skal de hjælpe med at koordinere den danske hjælp til Ukraine og sørge for, at alt bliver tjekket efter. De skal også hjælpe den danske forsvarsindustri med at etablere samarbejder med ukrainske virksomheder og samtidig finde ukrainske virksomheder, som Danmark kan finansiere - den såkaldte danske model. Og så er der alt arbejdet med at trække læring ud af Ukraine, så Danmark står stærkere.

Det giver en afvekslende hverdag. Per Holst beskriver, hvordan han den ene dag kan stå og modtage og optælle 20.000 mortargranater for så den næste dag at have møder med de ukrainske antikorrupsionsenheder. Det er et vekslende arbejde.

- Det handler om at skabe effekt i de her forskellige rum. Vi får den militære verden og den civile til at smelte sammen. Det er kunsten at få vores forskellige kompetencesøjler til at virke sammen. Det klarer vi rigtig godt, siger Per Holst.

Carsten Engdal Pedersen påpeger, at det helt banalt handler om kemi og om tillid. Respekten for deres forskellighed er afgørende for, at det lykkes. Når de for eksempel besøger ukrainske virksomheder, så kigger Carsten Engdal Pedersen mere efter ledig økonomisk produktionskapacitet, mens Per Holst fokuserer på de fysiske rammer.

- Officerer er rigtig gode til at lave et mål og opnå et mål. Det er en god kompetence at have i en krig, men den er mindre god i styring. Carsten arbejder med, at alle dele skal være ordentlige, og så kan målet godt skubbes lidt for at få det, siger Per Holst.

- Det er ikke, fordi officerer ikke har orden i tingene. Det har vi også, men der er en balance i vores arbejde nu. Vi har to forskellige kvaliteter, men til sidst står vi altid og har den samme mavefornemmelse om, hvor vidt Danmark skal hjælpe, tilføjer han.

Lære af ukrainerne

Per Holst og Carsten Engdal Pedersen lægger ikke skjul på, at de har et enormt ansvar. Succesen med den danske model har fået stor opmærksomhed og er et trækplaster, der får ukrainske virksomheder til selv at henvende sig i håb om at få et samarbejde etableret.

”

Det handler om at skabe effekt i de her forskellige rum. Vi får den militære verden og den civile til at smelte sammen.

Per Holst, oberstløjtnant

- Det er som en magnet. For os handler det om at finde ud af, om det er noget, som skal behandles på kommercielle vilkår, eller om det er noget, som kræver særlig hjælp som Fire Point har fået. Fire Point er den første virksomhed i Danmark, der har nydt godt af den nye lov om undtagelse, siger Carsten Engdal Pedersen.

Han slår fast, at ansættelsen af Per Holst især har gjort det lettere at trække læring ud til Danmark på grund af den militære baggrund og forståelsen for det danske forsvar.

- Det fyldte meget lidt i mit hoved på grund af min baggrund. Det er blevet meget bedre, efter at Per kom til. Han kender strukturen og den viden, som det skal ind i hos FKO. I modsætning hertil kender jeg good governance i FMI - for eksempel når vi taler processer i den danske model, antikorrupsion, gennemsigtighed. Det overlapper dog, tilføjer han.

Det er blevet åbenlyst for dem begge, at Danmark skal tænke nyt for at støtte Ukraine bedst muligt, trække de bedste erfaringer hjem og forstå den teknologiske udvikling, der - som bekendt - især sker på dronefronten. De beskriver udviklingen i Ukraine som det mest intense marked, man kan forestille sig. De

danske virksomheder, som vil tage del i udviklingen, skal tænke nyt.

Det er ikke nok kun at bruge de officielle kanaler og vente på feedback fra generalstaben, der kan tage måneder. De ukrainske virksomheder har løbende kontakt til de brigader, der bruger deres udstyr, og får konstant feedback via WhatsApp eller Signal-grupper.

Det sker i realtid, og ofte skal droner eller elektroniske forsvarssystemer justeres dagligt. Den tætte kontakt mellem soldat og virksomhed øger tempoet. Danske virksomheder, som vil have succes, skal gøre det samme, slår de fast. De tilføjer, at en stor del af arbejdet også har været at få både danske virksomheder og Forsvaret til at stille de rigtige spørgsmål.

- Vi forsøger at skabe en forståelse for, hvad der sker hernede i Ukraine. Hvilke tendenser vi ser, hvad en FPV-drone er og så videre, siger Per Holst, før Carsten Engdal Pedersen slår fast, at det er et punkt, hvor både de danske virksomheder og Forsvaret har rykket sig.

- Det handler om at forstå, hvad det er, Danmark spørger om derhjemme lige nu. Hvad er det, I vil vide noget om? Hvad er det, vi skal kigge og lede efter? Men vi bliver også nødt til at

føre idéer hjem, så de kan stille de rigtige spørgsmål. På det punkt tror jeg, at nødden er knækket nu, men det har været noget, som har været svært.

Forstå de store forskelle

Per Holst slår fast, at man skal være varsom med at tro, at vi kan overføre erfaringerne fra Ukraine direkte til Danmark. Tingene bliver generelt gjort på en anden måde, og Danmark står over for nogle andre opgaver end ukrainerne. Derudover skal Danmark også være påpasselig med at tro, at den næste krig bliver udkæmpet som den i Ukraine.

- Jeg oplever, at mange mennesker hjemme i Danmark har en holdning til tingene. De har måske læst en artikel eller besøgt generalstaben hernede. Men når vi har fat i nogle andre kilder og måske mere venskabeligt, så er det nogle gange andre ting, der bliver sagt. Kunsten for os er, hvordan vi sælger det budskab. Vi prøver at melde tilbage, at der er nogle ting, som man skal forberede sig lidt anderledes på, siger Per Holst.

- Det handler om at have en forståelse for, at vi bliver nødt til at lære, hvad ukrainerne gør nu, men også er nødt til at tage det med ind i vores læringscyklus og tænke over vores

opgaver i fremtiden. For vi har for eksempel en stor søværnsopgave i Arktis. Det kan ukrainerne ikke bidrage med, og vi har en luftopgave, som de heller ikke kan hjælpe med.

Til gengæld er der en masse at lære for Hæren. Blandt andet hvordan det er afgørende at ramme i dybden af rummet, når der er stilstand på slagmarken. Dertil er der en række ting, som Danmark skal være opmærksom på i forhold til ledelse.

- For her kan vi tale med folk, som på den ledelsesmæssige front står i en krig, som kan minde om det, som vi bliver udsat for i fremtiden. Hvordan de forvalter det, hvordan de leder en enhed og taler med deres folk. Den måde, de fører en krig på, er ikke den måde, som vi vil gøre det på, da vi har et andet setup og et smallere område, men vi kan lære af den store nedslidning hernede. Folk bliver slidt ned fysisk og psykisk, når de lever 30 eller 60 dage ude i en stilling, siger Per Holst og tilføjer, at Danmark også kan lære af sammenholdet i det ukrainske samfund.

- At skabe kammeratskab og vilje er utrolig vigtigt. Det håber jeg, at Forsvaret har med i tankerne om, hvordan vi uddanner vores kommende soldater og ledere i de vilkår, som fremtidens krig bringer.

Carsten Engdal Pedersen mener også, at Danmark kan lære af omstillingsparathed.

- Vi har set radio- eller køleskabsproducenter hernede, der pludselig laver artilleri og droner. Den omstillingsparathed er fantastisk og noget, som vi kan lære af. Men vi skal samtidig huske, at mængden af forskellige systemer, hvor hver eneste brigade nærmest har sin egen producent, også er ved at bringe ukrainerne i knæ. Det er så ikke noget, som vi nødvendigvis skal lære af, siger Carsten Engdal Pedersen

De slår fast, at omstillingsparathed er afgørende. Tanken om, at Danmark bare kan producere en masse droner og lægge dem på lager, kommer med store risici, da teknologien rykker sig enormt hurtigt. I stedet er det vigtigt, at den civile og militære industri smelter sammen, så produktionen hurtigt kan omstilles, hvis trusselsbilledet ændrer sig.

Det hele giver mening

De lægger begge ikke skjul på, at det er et kæmpe ansvar, som de sidder med. Truslen fra Rusland er reel, og de kæmper indædt for at løse opgaven bedst muligt. De beskriver en hverdag, hvor stort set alt giver mening, og at det i modsætning til

andre opgaver i karrieren føles tæt på, da der kun er 680 kilometer fra Vestukraine til Bornholm.

- Det er den tætteste trussel på Danmark, og det at hjælpe hernede giver en enorm tilfredsstillelse, siger Carsten Engdal Pedersen og tilføjer, at den store opmærksomhed på Danmarks rolle gør, at de skal tage en række forholdsregler, når det kommer til sikkerhed.

Det handler især om, at Rusland vil have stor interesse i at finde frem til de virksomheder, som de besøger. De lukker derfor ned for deres mobiler, bruger ingen danske simkort og gør i øvrigt alt for at blende ind.

- Det er nogle simple ting for at undgå opmærksomhed på de virksomheder, der så vil gøre dem til mål for Rusland, siger Per Holst.

Carsten Engdal Pedersen tilføjer, at der er en forhøjet sikkerhedsrisiko, som følger med, når Danmark har været foregangsland på en række områder. De skal vurdere, hvor meget de kan være offentlige, men på den anden side har de også erfaringer, som de skal dele ud af.

Men tænker I på jeres egen sikkerhed?

- Det kolde svar er: overhovedet ikke. Jeg tror bare, at vi er små fisk, siger Per Holst. ■

Oberst Jens Erik Hjort har været Danmarks forsvarsattaché i Ukraine siden begyndelsen af 2023. Han stopper til maj næste år. Han havde håbet på, at Ukraine ville have vundet krigen, før den tid.

Den russiske trussel er ikke længere abstrakt

Meget har ændret sig, siden oberst Jens Erik Hjort blev Danmarks forsvarsattaché i Ukraine tilbage i 2023. I dag er det i stigende grad Danmark, der lærer af Ukraine, og den russiske trussel er ikke længere langt væk.

TEKST OG FOTO STEFAN WEICHERT

FOKUS VAR PRIMÆRT PÅ AT STØTTE, ISÆR PÅ MATERIELSIDEN, da oberst Jens Erik Hjort overtog roret som Danmarks forsvarsattaché i begyndelsen af 2023.

- I dag er det skiftet, siger oberst Jens Erik Hjort, der har oplevet en rivende udvikling i den danske støtte og opfattelse af den russiske trussel siden 2023.

- For to år siden var det meget énvejs. Vi leverede støtte til Ukraine. Det gør vi stadigvæk, men nu får vi i høj grad erfaring tilbage. Deres militær giver os adgang til deres viden. Samtidig indgår ukrainske virksomheder partnerskaber med danske, hvilket giver det danske forsvar adgang til ny teknologi, siger Jens Erik Hjort til Officeren.

- Det gjorde de slet ikke for to år siden, fordi vi ikke bad om det, og det hænger nok sammen med, at dengang var truslen mod Danmark ikke så konkret som nu, tilføjer han og påpeger, at det har været en vild rejse at opleve, hvordan Danmark er gået foran på mange områder.

Det er blandt andet med direkte investeringer i den ukrainske forsvarsindustri og ved at være foregangsland for, at ukrainske forsvarsvirksomheder kan åbne produktion i Danmark.

- Den politiske vilje til at hjælpe ukrainerne er overvældende lige nu, siger Jens Hjort.

”

Da jeg kom for to år siden, håbede jeg på, at inden jeg tager hjem til maj næste år, så ville sejren være i hus.

Jens Erik Hjort,
oberst

Kan lære en masse

Jens Erik Hjort, der har en baggrund i det danske flyvevåben, har haft Ukraine og de tidligere Sovjetlande som omdrejningspunkt i store dele af karrieren. Han var chef for Forsvarets våbenkontrolsektion, der var ansvarlig for at kontrollere, at bl.a. Rusland overholdt de indgåede traktater, helt op til den russiske fuldskala invasionen af Ukraine i 2022.

Før fuldskala invasion var han den danske repræsentant i samarbejdet med canadierne i træningsmissionen Unifier og den britisk-ledede operation Orbital. Da de russiske kampvogne kørte ind over grænsen, blev Jens Erik Hjort leder af den danske uddannelsesstøtte i blandt andet Storbritannien, før han søgte jobbet som forsvarsattaché i Ukraine.

Ukraine er gået fra at have en hær i nærmest opløsning tilbage i 2014 til i dag at kunne modstå Ruslands massive militære pres. Der er sket meget positivt, men Jens Erik Hjort beskriver også de sidste to år som frustrerende.

- Da jeg kom for to år siden, håbede jeg på, at inden jeg tager hjem til maj næste år, så ville sejren være i hus. Det er der mange grunde til, at den ikke er, og det har været frustrerende at se, forklarer Jens Erik Hjort, der siden 2023 har opbygget et team på otte mand i Ukraine.

- Vi har i Danmark leveret meget mere end mange andre, men det har været frustrerende at opleve, at vi

samlet i Vesten ikke har leveret det, som Ukraine har brug for. Vi har haltet efter i for lang tid, og selv om det er svært at spå om, hvad der ville være sket, så er det en rimelig antagelse, at hvis vi havde leveret de kampafgørende våben hurtigere, måske helt fra start, så ville vi slet ikke være i den samme situation som i dag, siger Jens Erik Hjort.

- Ukraine havde stået bedre, og vi i Vesten ville have stået stærkere. Det har været frustrerende med de konstante snakke om de russiske røde linjer. En diskussion, som jeg oplever, er væk i dag, siger han og påpeger, at det nok hænger sammen med, at vesten nu oplever en langt mere konkret og direkte trussel fra Rusland.

De imponerende ukrainere

På den anden side har det været positivt at opleve den ukrainske vilje til at fortsætte kampen mod et Rusland, som på papiret burde være overlegen. Modstandsdygtigheden i det ukrainske samfund og innovationen har været overvældende.

- Ukrainerne finder hele tiden nye veje til at fortsætte kampen. Den ukrainske vilje til sejr og evne til at finde nye veje er enormt opmuntrende og noget, som vi kan lære af.

- Der er dels noget taktisk operativt. Hvordan russerne opererer militært. Hvordan de fører deres styrker på kamppladsen, til havs og på land. Vi lærer så meget, som vi overhovedet kan med de begrænsninger, som vi har, da vi kun kan have dansk personel på korte besøg, siger Jens Erik Hjort.

Den teknologiske udvikling i Ukraine er et andet punkt. Her har Danmark også en masse at lære om det teknologiske kapløb, som ukrainerne kæmper mod Rusland.

- Det handler meget om, at der i Ukraine er et tæt samarbejde mellem udvikleren, producenten og soldaterne ude på kamppladsen. Det er vigtigt at lære derhjemme, at hvis vi skal kunne følge med udviklingen, så skal

det danske forsvar og den danske forsvarsindustri arbejde meget tættere sammen. Det kan vi lære af ukrainerne, siger Jens Erik Hjort og tilføjer, at betydningen af at kunne ramme dybt inde i fjendens land også er tydelig for alle.

- For vi er nødt til at forberede os på, at Rusland kan komme ud af den her krig med kapaciteten og viljen til at gå i krig mod Danmark eller resten af Europa. Det skal vi forberede os på med vores eget forsvar, så vi kan tage konfrontationen med Rusland eller i bedste fald afskrække Rusland fra en konfrontation, siger Jens Erik Hjort.

- I dag er truslen fra Rusland ikke længere abstrakt for Danmark og andre vesteuropæiske lande. Den er konkret og nærværende, og det er nok den største udvikling, som jeg har oplevet i forhold til for to år siden. ■

JENS ERIK HJORT

Jens Erik Hjort er uddannet fra Flyvevåbnets Officersskole i 1986 og er i dag oberst. Han har før 2014 blandt andet været militærtærrådgiver for den danske delegation til OSCE, der blandt andet har ansvaret for at kontrollere de konventionelle våbenkontrollaftaler i Europa.

Jens Erik Hjort har efter 2014 blandt andet arbejdet med Danmarks bidrag til missionerne OP Unifier og Orbital fra 2016. Han har været Danmarks forsvarsattaché i Ukraine siden 2023.

Får du alle fordelene med?

Som medlem af HOD har du mange fordele. Vores samarbejde med Tryg er bare én af dem.

Hos Tryg får du som medlem af HOD:

- Døgnåben rådgivning om identitetstyveri og sikkerhed online.
- Adgang til anonym rådgivningslinje med sygeplejersker, socialrådgivere og psykologer som et tilvalg til din indboforsikring.
- Rabat på en række forsikringer

Er du kadet, kan du få en særlig studieforsikringspakke til indbo, rejser og ulykker.

Se tryg.dk/partner/hod, eller ring 70 33 25 25.

Det handler om at være

DIIS flytter til nytår efter næsten 25 år med adresse på Gammel Kalkbrænderivej på Østerbro i København til nye lokaler i Stockholmsgade – også på Østerbro. Flytteforberedelserne er så småt kommet i gang.

TRUMPS POLITIK STYRKER KINA

Mens forvirring og uro råder i USA, kræver et mere selvhævdende Kina respekt for landets status.

Seniorforsker, ph.d. Andreas Forsby, DIIS, er ekspert i Kinas udenrigs- og sikkerhedspolitik, og han peger på Taiwan som den i særklasse 'røddeste linje' for den kinesiske regering. Han anser dog en klassisk landgang på øen for et usandsynligt scenarie.

TEKST NIELS-BIRGER DANIELSEN FOTO SARASKYTTE

KINA ER MERE AFHÆNGIGT AF VESTEN END OMVENDT. Det var i en nøddeskal konklusionen, da Kina-eksperten Andreas Bøje Forsby fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) i foråret 2023 i en kronik i tidsskriftet Ræson vurderede den østasiatiske stormagts styrkepositioner i forhold til især USA.

Nu – mindre end tre år senere – er han knap så sikker på, at Vesten har fat i den lange ende. Den afgørende forskel er Donald Trumps genkomst i januar i år.

- USA har under Trump allerede formået at nedbryde koalitionen af ligesindede vestlige lande. Det giver kineserne langt bedre muligheder, for hvis Vesten ikke længere trækker i samme strategiske retning, kan kineserne bedre manøvrere på den internationale arena, pointerer Forsby over for Officeren.

Nogle uger før interviewet havde han i en kommentar i Berlingske spurgt, om vi har grund til at frygte Kina. Anledningen var det opsigtsvækkende opbud af kinesisk militærmagt ved paraden i Beijing den 3. september i anledning af 80-årsdagen for Anden Verdenskrigs afslutning.

- Hvis jeg skal genbesøge mit synspunkt fra 2023, må jeg konstatere, at Kinas position over for de vestlige lande er styrket betydeligt – helt primært fordi Vesten ikke længere optræder som en samlet aktør over for Kina. Vi har samtidig fået øjnene op for, at kineserne råder over nogle tvangsdiplomatiske redskaber, som gør ondt på os, såsom deres monopolagtige kontrol over raffineringen af sjældne jordarter og metaller, siger Andreas Forsby.

Selv om Kina officielt set stadig kun er en øvre mellemindkomstnation, indebærer landets økonomiske og teknologiske og i stigende grad også militære kapaciteter, at Kina er den eneste magt, der for alvor kan udfordre USA. Og til gengæld for støtten til Rusland har kineserne tilmed fået adgang til central russisk højteknologi inden for bl.a. ubåde, fly og varslingsystemer. Allervigtigst for Kinas

evne til at føre krig er måske, at landet i høj grad er blevet selvforsynende med det meste af det militære isenkram, som de stillede til skue under den nylige militærparade.

Med blikket rettet mod Taiwan

Trods den voksende muskelkraft ser Bøje Forsby ikke tegn på, at Kina på kortere sigt har ambitioner om at blive en verdensomspændende militærmagt. Til gengæld har kineserne målrettet skaffet sig kapaciteter til at kunne bekæmpe mulige forsøg fra USA på at intervenere militært i det kinesiske nærområde. En af trummerne er det ballistiske DF-26B-mellemnøddeskal konklusionen, da Kina-eksperten Andreas Bøje Forsby fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS) i foråret 2023 i en kronik i tidsskriftet Ræson vurderede den østasiatiske stormagts styrkepositioner i forhold til især USA.

Helt central er den militære opbygning omkring Taiwan. Lige siden østatens daværende præsident Tsai Ing-wen i 2019 undsagde 'ét-Kina-princippet', har regeringen i Beijing nægtet nogen form for dialog. I en amerikansk efterretningsrapport hævdes det, at den kinesiske præsident Xi Jinping har beordret Folkets Befrielseshær (PLA) til at være klar til en invasion i 2027.

Store risici ved landgang

Trods militante udtalelser er der dog ifølge Kina-forskeren faktorer, der antagelig vil holde kineserne tilbage fra en landgang i klassisk D-dagsstil:

- 1) **For det første** har man længe dyrket fortællingen om Kina som et fredeligt land.
- 2) **For det andet** har Kina ikke været i krig siden 1979 og mangler ganske enkelt praktisk erfaring med store risikable militæroperationer.
- 3) **For det tredje** vil en invasion utvivlsomt resultere i massivt tab af unge mænd, hvilket vil være særlig alvorligt på grund af flere generationers étbarns-politik.
- 4) **For det fjerde** må Vesten forventes at reagere med voldsomme sanktioner og måske endda afkoble sig fra Kina på samme måde, som vi har set det med Rusland. En undertvingelse af Taiwan - et velfungerende frontlinjedemo-

krati – må nødvendigvis fremkalde kraftige reaktioner fra de vestlige lande, og Kina har fortsat hårdt brug for adgang til de vestlige markeder.

- Kineserne er generelt mindre risikovillige end russerne. Og man kan i øvrigt ikke mobilisere hundredtusinder af kinesiske kombattanter til en landgangsoperation, uden at det hurtigt bliver opdaget af de vestlige lande, siger Andreas Forsby.

- Kineserne kan ikke komme over til Taiwan 'i nattens mulm og mørke' – i stil med den måde, russerne indledte deres invasion af Ukraine på. Taiwan rummer kun et begrænset antal landingsområder, og kineserne vil være afhængige af specifikke kapaciteter – især landgangsfartøjer –, som taiwanerne er forberedt på at holde øje med. Og amerikanerne har tilmed gennem årtier bistået med den militære opbygning.

Inspektionsregime

Hvis kineserne vil sætte hårdt mod hårdt, ser han for sig, at de i stedet vil påberåbe sig at have fuld jurisdiktion over Taiwan og forbeholde sig retten til at inspicere og evt. ransage fartøjer på vej til eller fra øen.

- Man kan forsøge at tvinge Taiwan i knæ ved at kontrollere deres forbindelser til omverdenen. Her er det vigtigt at huske, at Taiwan dækker 95 pct. af sit energiforbrug via import, pointerer Forsby.

- Rent logisk ville Kina med et inspektionsregime samtidig have mulighed for at iværksætte et pludseligt angreb, fordi man allerede ville have positioneret sig tæt på øen. Med en sådan fremgangsmåde ville man også teste amerikanernes villighed til at bryde et inspektionsregime. Jeg ser mere den slags scenarier for mig end en klassisk invasion.

Af Antiløsrivelsesloven fra 2005 fremgår det, at hvis Taiwan formelt erklærer sig uafhængigt, eller hvis der ikke længere er udsigt til en fredelig genforening, vil Kina være forpligtet til at indlemme Taiwan med andre midler.

”
Kinas position over for de vestlige lande er styrket betydeligt – helt primært fordi Vesten ikke længere optræder som en samlet aktør over for Kina. Vi har samtidig fået øjnene op for, at kineserne råder over nogle tvangsdiplomatiske redskaber, som gør ondt på os, såsom deres monopolagtige kontrol over raffineringen af sjældne jordarter og metaller.

Andreas Forsby, Seniorforsker, ph.d. DIIS

Tomrummene efter USA

Med Donald Trumps politik har USA opgivet vigtige styrkepositioner og efterladt tomrum, som kineserne står parate til at udfylde. Gennem årtiers diplomatisk arbejde var det lykkedes USA at gøre det alliancefri Indien til en strategisk partner. Men Trump har ødelagt forholdet ved at pålægge indiske varer straffetold på 25 pct. Det giver Kina et større forhandlingsrum over for Indien, som kineserne traditionelt har haft et fjendtligt forhold til.

Også når det gælder udviklingsbi-stand, er der opbrud.

- USA har en hæderkronet tradi-tion med at bistå med udvikling af lan-de i 'det globale syd' gennem US Aid. Når USA lige pludselig fuldstændig afvikler programmet, får de hidtidige modtagerlande øget incitament til at henvende sig til Kina, siger Andreas Forsby.

- Nu hvor Trump aktivt underminerer en regelbaseret verdensorden, kan Kina omvendt fremstille sig selv som en stabil, troværdig og samar-bejdsorienteret partner over for et stort antal lande i Asien, Latinameri-ka og Afrika.

Men der er grænser for, hvor me-get Kina kan erstatte USA. Han tror i særdeleshed ikke, at Kina kan fylde hullerne ud i sikkerhedspolitisk sammenhæng.

- Mange af landene omkring Kina er i forvejen bekymrede over dets hastige militære modernisering og voksende selvhævdelse.

Forskning i følelsesudtryk

Forsby fik i 2023 en bevilling fra Danmarks frie Forskningsfond til et treårigt projekt med titlen 'Røde linjer: Kinas følelsesmæssige selv-hævdelse over for vestlige, ikke-statslige aktører'.

- Stormagter kan bruge forskellige former for pressionsmetoder til at få modparten til at ændre adfærd: økonomiske, politiske eller militære, forklarer han.

- Kineserne har ofte brugt forskel-lige former for tekniske handelshin-dringer til at lægge pres på vestlige

lande som f.eks. Canada og Australi-en. De anvender ind imellem politisk isolation som pressionsmiddel - f.eks. mod Norge, da det norske Stor-tings Nobelkomité i 2010 tildelte den kinesiske dissident Liu Xiaobo Nobels Fredspris. Hertil kommer brugen af militær intimidering, som forekom-mer konstant mod Taiwan. Men den følelsesmæssige selvhævdelse er et fjerde pressionsmiddel, som indtil nu stort set har været ubeskrevet.

Kineserne udtrykker fra tid til anden en ekstremt høj grad af vrede og indignation for at tvinge andre til at respektere landets kerneinteres-ser. Det kan være, når vestlige lande udtaler sig til støtte for demokratifor-kæmpere i Hongkong.

Vrede over Jyllands-Postens tegning

Andreas Forsby oplevede selv ironisk nok for nylig en sådan reaktion. Den kinesiske ambassadør i København beskyldte ham for i aviscommentaren i Berlingske at have fremsat 'ondsindede og grundløse spekulationer'.

Kinesernes brug af følelser som en form for tvangsdiplomati er emnet for hans igangværende forskningspro-jekt. Forsby har fundet et større antal cases i vestlige lande, hvor Kina har brugt følelsesmæssig selvhævdelse. Det kunne principielt opfattes som indledende verbale tilkendegivelser, inden man optrappede med mere tra-ditionelle økonomiske, politiske eller militære former for tvangsdiplomati. Men i Kina-specialistens udvalgte sa-ger har følelsesmæssig selvhævdelse stået alene, uden at andre tvangs-redskaber har været involveret.

- Et velkendt eksempel er en ka-rikaturtegning af Niels Bo Bojesen, som Jyllands-Posten bragte i begyn-delsen af 2020, da Corona-virussen var under spredning efter at være brudt ud i Kina. Tegningen fore-stillede det kinesiske flag, men de fem gule stjerner var skiftet ud med virus-symboler, siger Forsby.

Den kinesiske ambassadør pro-testerede højlydt over for Jyllands-Posten, men både chefredaktøren og statsminister Mette Frederiksen

”

Nu hvor Trump aktivt underminerer en regelbaseret verdensorden, kan Kina omvendt fremstille sig selv som en stabil, troværdig og samarbejdsorienteret partner over for et stort antal lande i Asien, Latinamerika og Afrika

Andreas Forsby,
Seniorforsker, ph.d. DIIS

afviste kravet om en offentlig undskyldning med henvisning til ytringsfriheden.

- Casen er velvalgt, for kineserne iværksatte den følelsesmæs-sige pression uden at have nogen mulighed for at trappe op med brug af andre midler. JP/Politikens Hus har f.eks. ingen kommer-cielle interesser i Kina, man kunne lave foranstaltninger imod.

Flydende og uforudsigeligt billede

I lugerne inden interviewet oplevede Polen og Estland alvorlige russiske krænkelse af deres luftterritorium, mens USA opleve-de et politisk mord på Trump-tilhænger Charlie Kirk. I samme tidsrum gik pressefotos verden rundt af præsident Vladimir Putin, Xi Jinping og Nordkoreas diktator Kim Jong-un forevigt skulder ved skulder ved paraden i Beijing.

Forespurgt, hvorvidt han ser ligheder med udviklingen i 1930'erne, svarer Andreas Forsby:

- Det var en ganske anden situation. Lidt forsimplet stod kampen mellem tre ideologiske blokke med hvert sit syn på, hvordan det internationale system skulle indrettes. Der var den liberale med England, Frankrig og et vægelsindet USA i spidsen, den nazi-stiske/fascistiske blok med Tyskland, Italien og Japan samt den kommunistiske blok, der dengang blot bestod af én stat, Sovjet-unionen.

I dag står man et sted, hvor der ingen oplagte arvtagere er til den liberale, regelbaserede verdensorden.

- Amerikanerne har selv trukket tæppet væk, og vi er i Euro-pa ikke stærke nok til at tage over. De autoritære systemer er til gengæld ikke enige om noget ideologisk modspil - snarere blot antivistlige. Måske ligner situationen mere forholdene i slutnin-gen af 1800-tallet med en multipolær verdensorden domineret af stærke nationalstater med hver deres indflydelsessfære, siger Bøje Forsby.

Han understreger, at sammenligningen er med store forbehold, for denne periode var ikke mindst koloni-imperiernes storhedstid.

- Det er alt sammen meget flydende, komplekst og uforudsige-ligt - intet har udkrystalliseret sig. Med USA troede vi, at vi havde stærke og stabile transatlantiske bånd til en partner, der var in-ternationalt orienteret og passede på os. Og ingen ved, om vi efter Trump vender tilbage til det USA, vi kendte, eller om en række nye 'trumpister' står på spring. Det er det helt store spørgsmål i dag.

To kinesiske kommunikationsspor

Kinas måske stærkeste kort i dag er, at landet fremstår som et dia-metralt modstykke til det politiske kaos i USA. Kina har en ganske anderledes stabil og langsigtsorienteret politisk kultur med afsæt i et stærkt centraliseret og autokratisk regime.

- Kineserne er med rette stolte over at have været et omdrej-ningspunkt for den civilisatoriske udvikling i Asien, indtil vestlig imperialism tvang Kina i knæ. På baggrund heraf kører Beijings fortælling om Kina ad to parallelle spor, forklarer Kina-eksperten.

- Udadtil kritiseres Vesten fortsat for sine bøllemetoder og herskermentalitet, mens Kina fremstilles som garanten for en regelbaseret orden, samarbejds-synergier og en win-win-tan-kegang. Indadtil i Kina er fortællingen i højere grad drevet af et nationalistisk narrativ: Kina er på vej til at genrejse sig til fordums storhed. Og det er sket under Kommunistpartiets ledelse! ■

Andreas Bøje Forsby

Født 1974 i Holte.

Student i 1993.

Fra 2021: Seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS).

2018-21: Postdoc, Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS), Københavns Universitet.

2016: Ph.d. fra DIIS.

2010-18. DIIS, først som videnskabelig assistent, derpå som ph.d.-studerende og til sidst forsker.

2004-08: Fuldmægtig, konsulent m.v.

2001: Cand.scient.pol. fra Københavns Universitet.

Forfatter til en lang række bøger, tidsskriftartikler, rapporter og Policy Briefs med fokus på Kinas udenrigs- og sikkerhedspolitik.

VERSERENDE SAGER

FEJL I HONORERINGEN MED FASTE LØNDELE OG FUNKTIONSVEDERLAG:

ET MEDLEM KONTAKTEDE HOD I SLUTNINGEN AF 2024 med en sag om ikke at være honoreret korrekt i forhold til funktion i højere stilling for perioden 2023 til medio 2024.

Medlemmet var KN, men blev primo 2023 sat i en stilling på M331/LG5 niveau. I forbindelse med udbetaling af lønnen, viste det sig at KN ikke fik den rigtige løb. Der var rod i både funktionsvederlag, personligt kvalifikationstillæg og det faste stillingsbestemte tillæg.

Efter flere rykkere til Personelkommandoen (PKOM), blev der endelig aftalt forhandling ultimo september 2025, hvor alle løndele blev gennemgået – og medlemmet kunne efterfølgende honoreres korrekt for indkomståret 2023-2024 via en engangsvederlag inklusive morarente. PKOM og HOD er enige i den endelige honorering.

Konsulent Steen Gøtsche

Tak for førstepladsen

Er du i tvivl om du har den rigtige bank? Det er vores kunder ikke. Hele 89 % af dem vil anbefale os til andre. Det viser den årlige bankundersøgelse fra MyBanker, der netop har kåret Lån & Spar til Danmarks bedste bank 2025 målt på anbefaling.

Er du medlem af HOD – men ikke kunde i Lån & Spar?

I så fald går du glip af en række fordele, blandt andet Danmarks højeste rente på din lønkonto. Udnyt de fordele, der følger med dit medlemskab af HOD – bliv MedlemsKunde i dag.

Gå ind på lsb.dk/hod for at se alle fordelene, eller ring **3378 1999**.

Lån & Spar

OFFICEREN

Nr. 5/2025, 34. årgang
ISSN: 2445-5326
Fagbladet Officeren er udgivet af Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD)
Borupvang 2B, 2. tv
DK-2750 Ballerup
Tlf. +45 3315 0233
Fax: +45 3314 4626
www.hod.dk
Facebook: Hovedorganisationen af Officerer i Danmark

Ansvarshavende redaktør:
Oberstløjtnant Niels Tønning
+45 2237 3966
niels@hod.dk

Redaktør:
Pressechef Vickie Lind
+45 5159 0742
vickie@hod.dk

Grafisk design:
ThinkCreative

Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:
Ocean Design ApS
Dragstrupvej 12, Dragstrup
3250 Gilleleje
Annoncechef Casper Aistrup
cha@oceanmedia.dk
+45 3154 0300

Annoncepriser:
1/1 side: kr. 9.450
1/2 side: kr. 5.850
1/4 side: kr. 3.500
1/8 side: kr. 2.350
Priserne er inkl. 4 farver.

Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise annoncer, der strider mod bladets tone og ånd.

Deadline for indlæg og annoncer:
Blad nr. 6/2025: 17. november
Som udkommer: 19. december

Abonnement: 828,- kr. pr. år.

Redaktion afsluttet den 21. oktober 2025.

Kontrolleret oplag: 5.122 i perioden 1. juli 2017 – 30. juni 2018

Fagbladet Officeren er via trykkeriet Jørn Thomsen Elbo A/S certificeret efter følgende internationale standarder: ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, FSC-certificering og SvaneMærket. Magasinet er trykt på miljørigtig papir med vegetabiliske farver.

24

- Det handler om at skabe effekt i de her forskellige rum. Vi får den militære verden og den civile til at smelte sammen.

Per Holst, oberstløjtnant

Læs: Per og Carsten er maskinrummet for den danske model i Ukraine